

وضعیت خدمات حمل و نقل در کشور

معاونت بررسی های اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
مهر ۱۳۹۶

اهمیت خدمات حمل و نقل

حمل و نقل پایدار نقش مهم و اساسی در تقویت رشد فراگیر، گسترش دسترسی به خدمات ضروری و مقابله با تغییرات اقلیمی داراست و از این رو تامین نظام حمل و نقل **ایمن، پاک، کارآمد و فراگیر** در همه جا و برای همه افراد از اولویت های دولت‌ها و جزء مهم برنامه های توسعه ای اقتصادهای جهان محسوب می گردد.

حمل و نقل در حساب‌های ملی

حمل و نقل

**خدمات حمل و
نقل، انبارداری و
ارتباطات**

خدمات

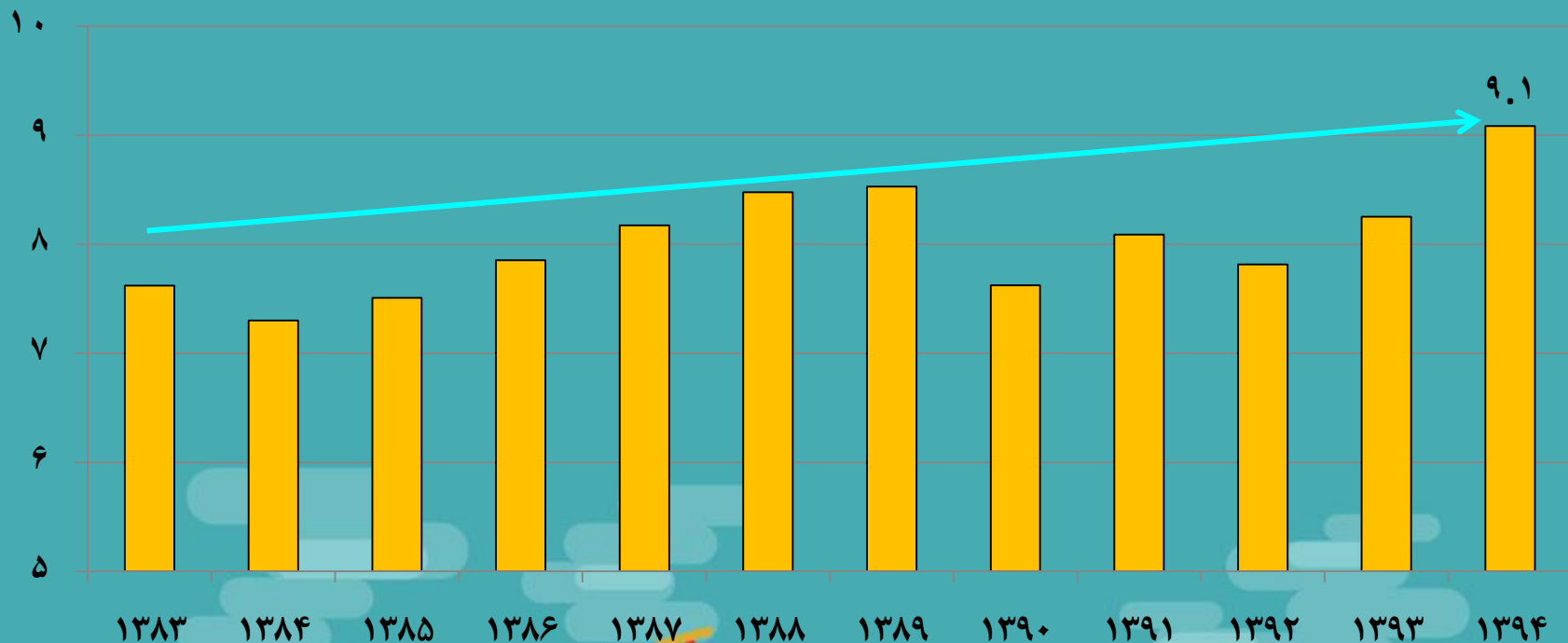
**تولید ناخالص
داخلی**

میانگین سهم حمل و نقل در بازه زمانی ۹۴-۱۳۸۳

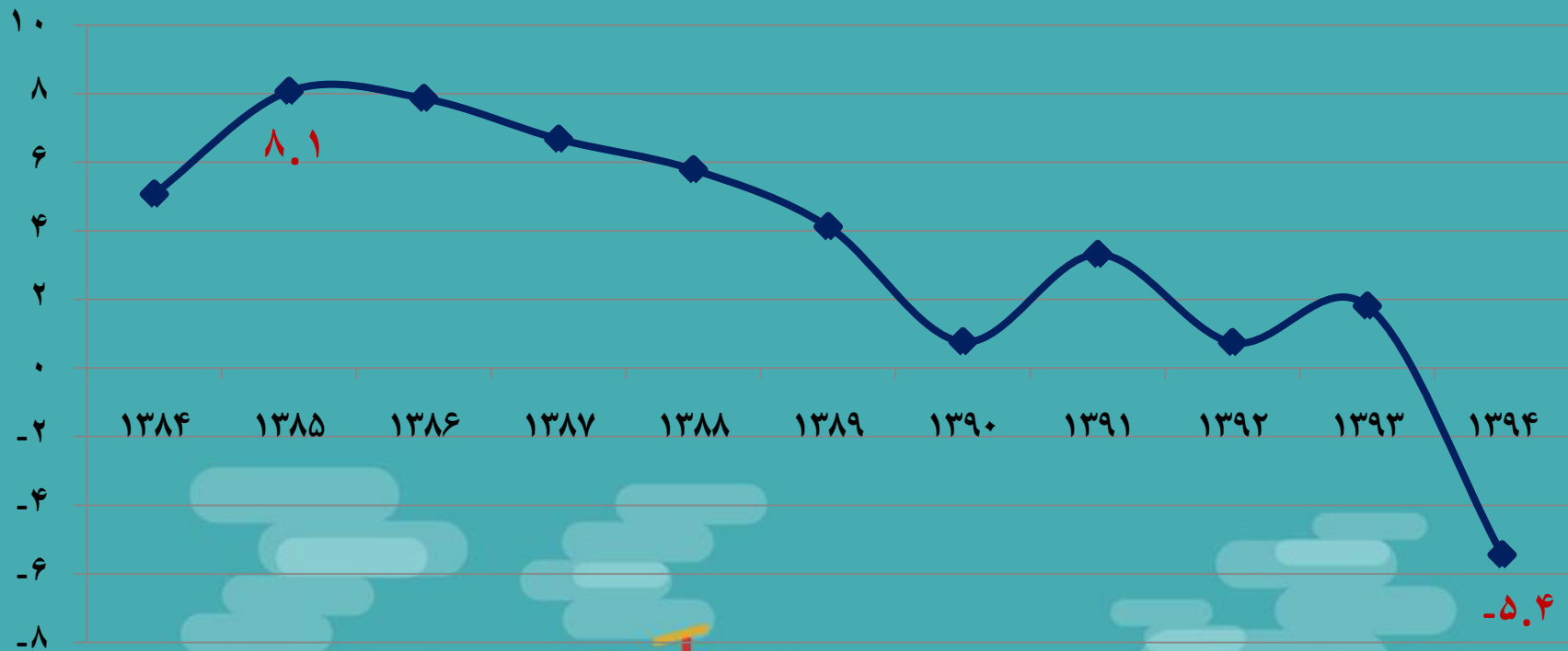

روند فزاینده سهم خدمات حمل و نقل در تولید ناخالص داخلی کشور

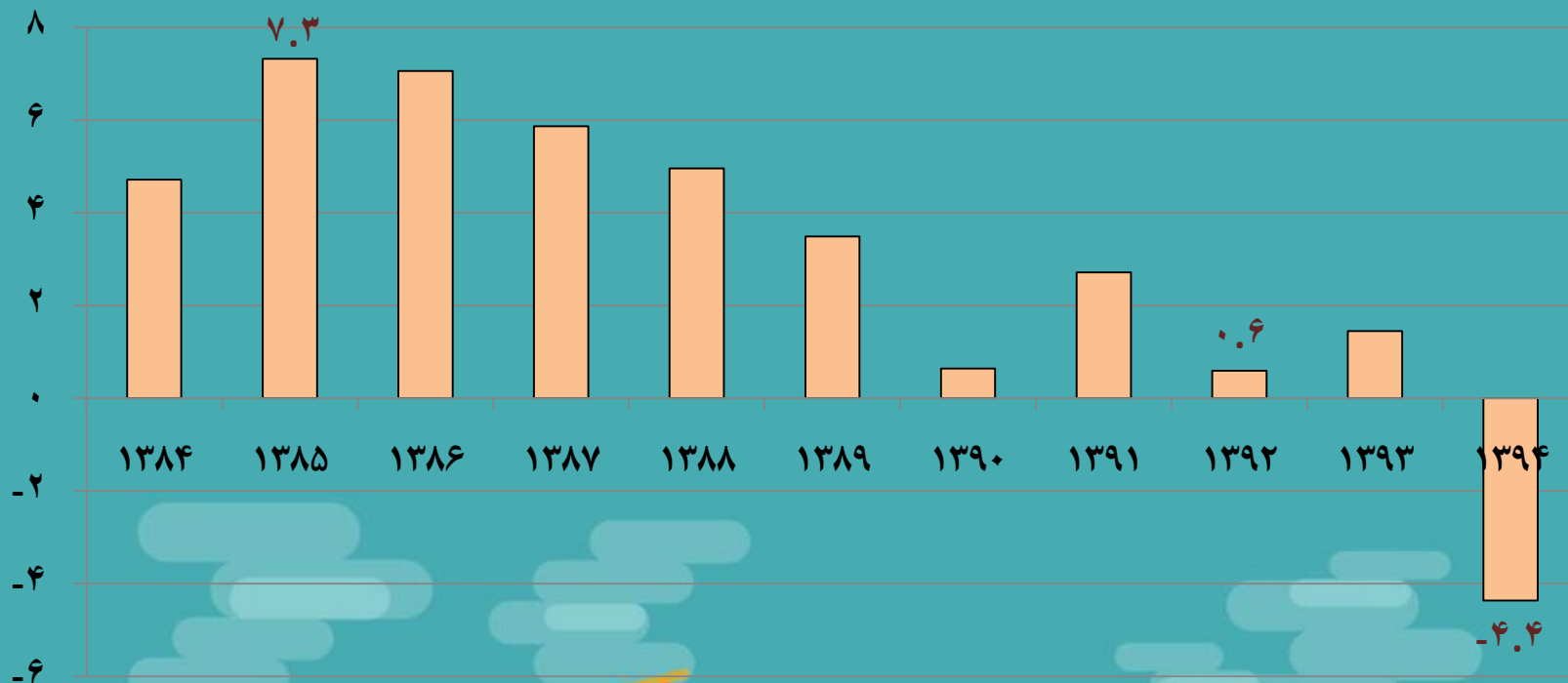

روند نزولی رشد ارزش افزوده خدمات حمل و نقل

قیمت ثابت ۱۳۹۰

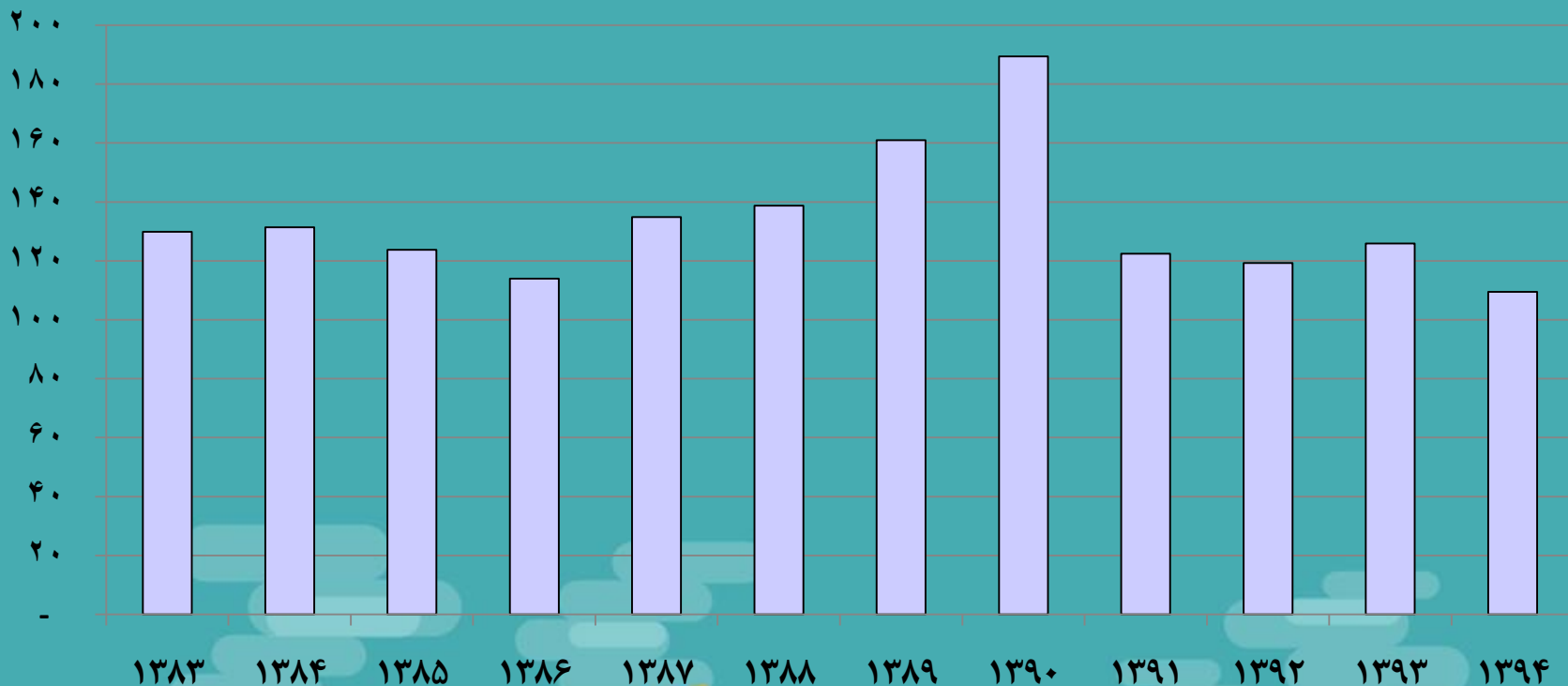

کاسته شدن از اثر گذاری خدمات حمل و نقل در رشد اقتصادی واحد درصد

تضعیف سرمایه گذاری در حوزه حمل و نقل طی سالهای اخیر

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت ثابت ۱۳۹۰

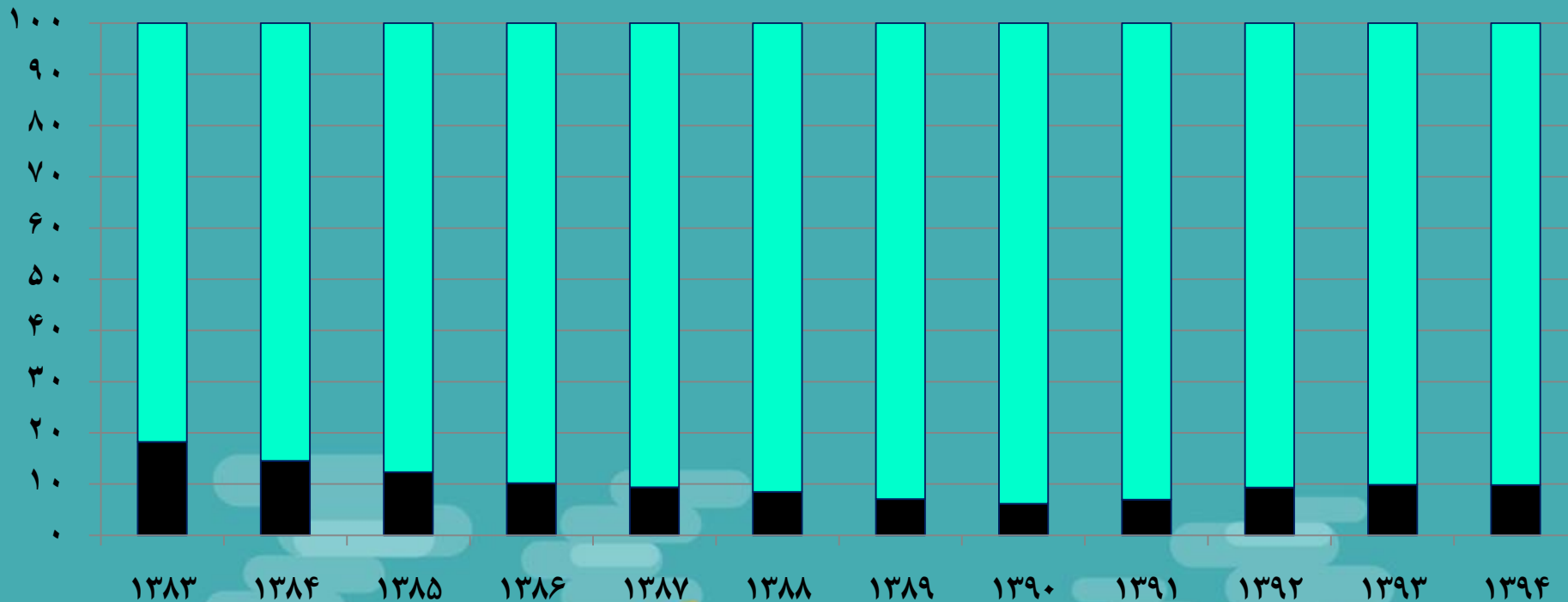
عدم انجام سرمایه گذاری مناسب در حوزه حمل و نقل طی سالهای اخیر

رشد حقیقی سرمایه گذاری در حوزه حمل و نقل

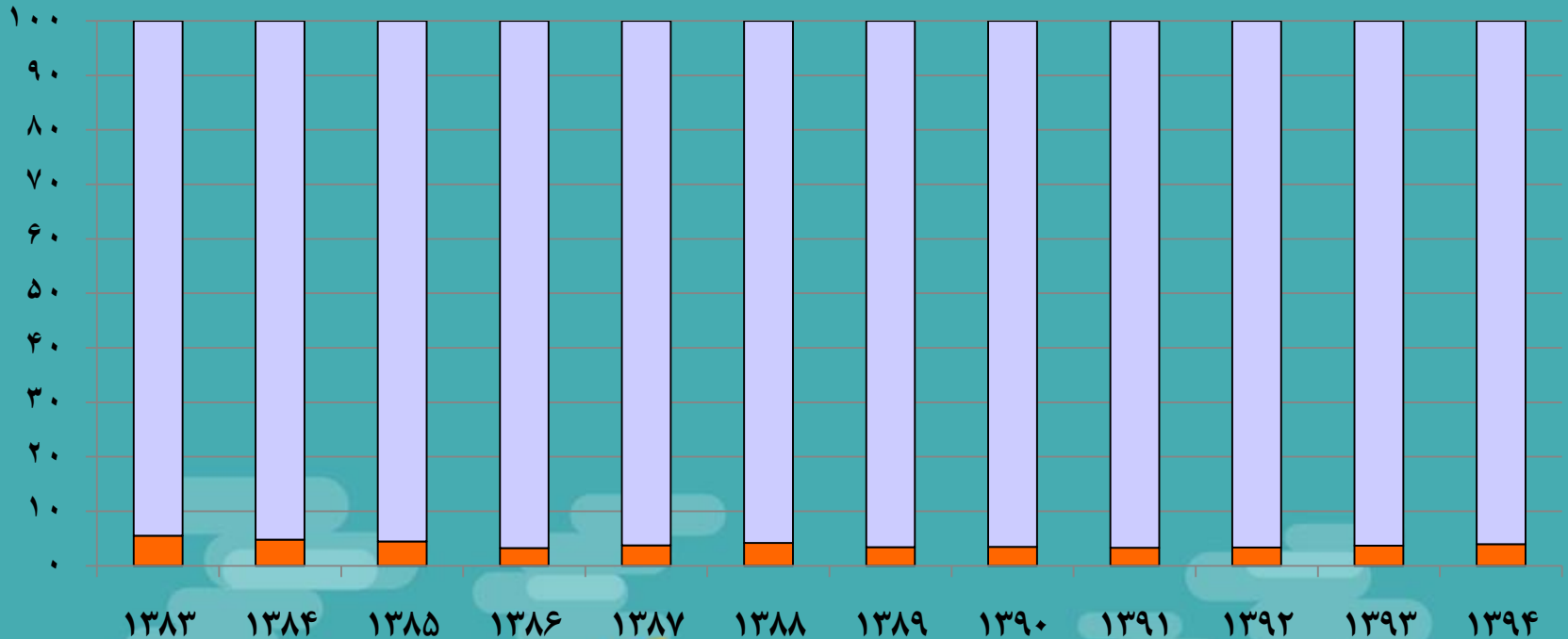
سهم بالای بخش خصوصی در تصدی گری حوزه حمل و نقل

■ حمل و نقل دولتی ■ حمل و نقل خصوصی

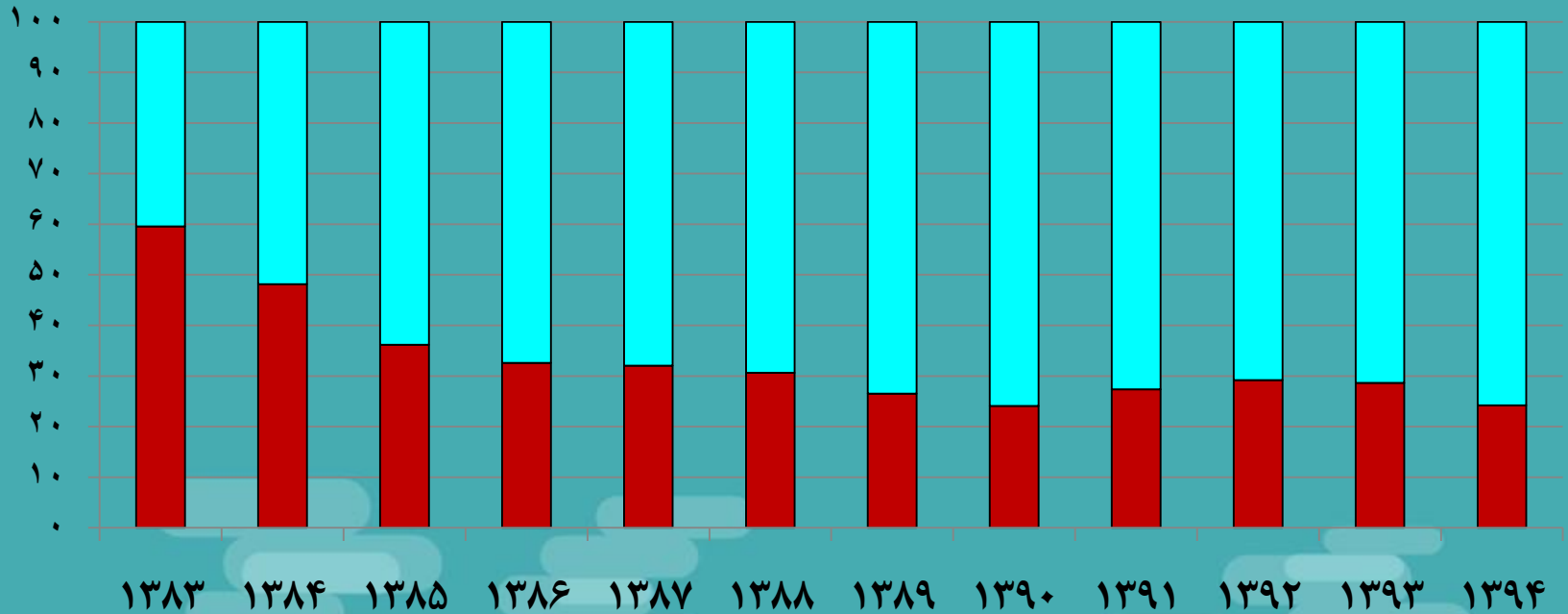
سهم مسلط بخش خصوصی در حوزه حمل و نقل زمینی

■ حمل و نقل زمینی دولتی ■ حمل و نقل زمینی خصوصی

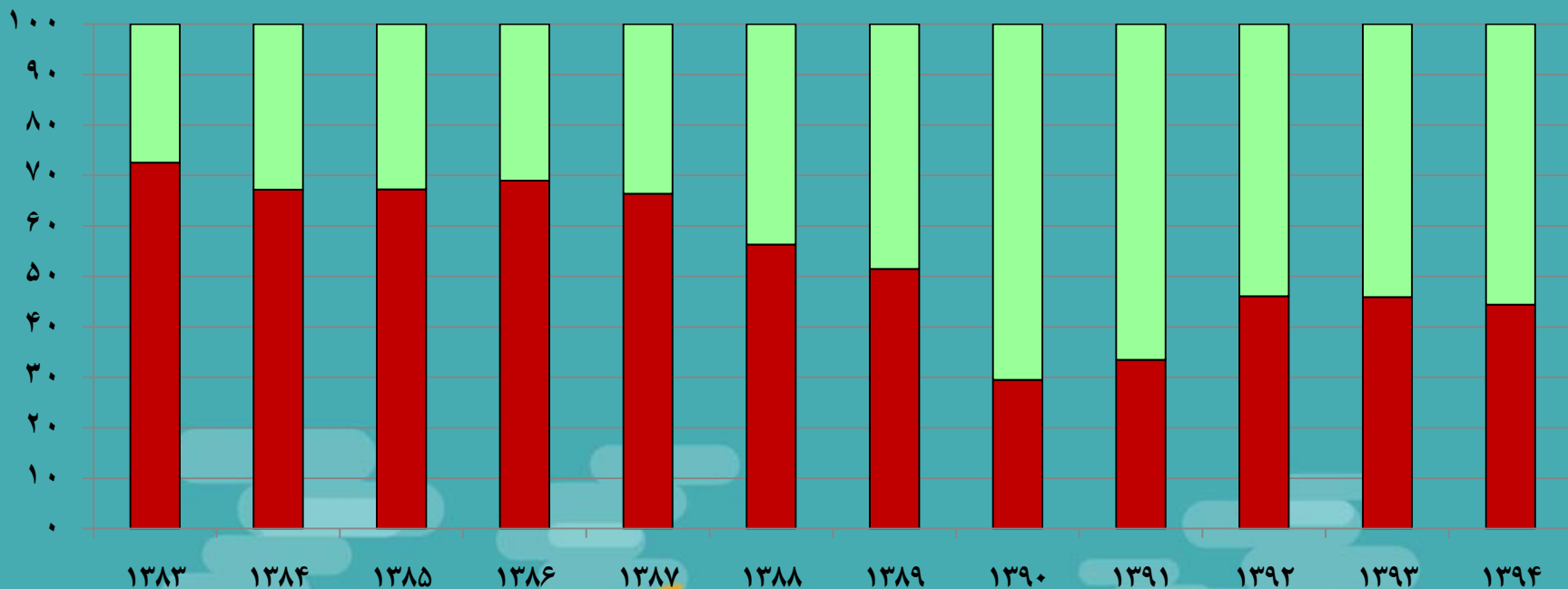
روند کاهش درصدی گری بخش دولتی در حوزه حمل و نقل هوایی

■ حمل و نقل هوایی دولتی ■ حمل و نقل هوایی خصوصی

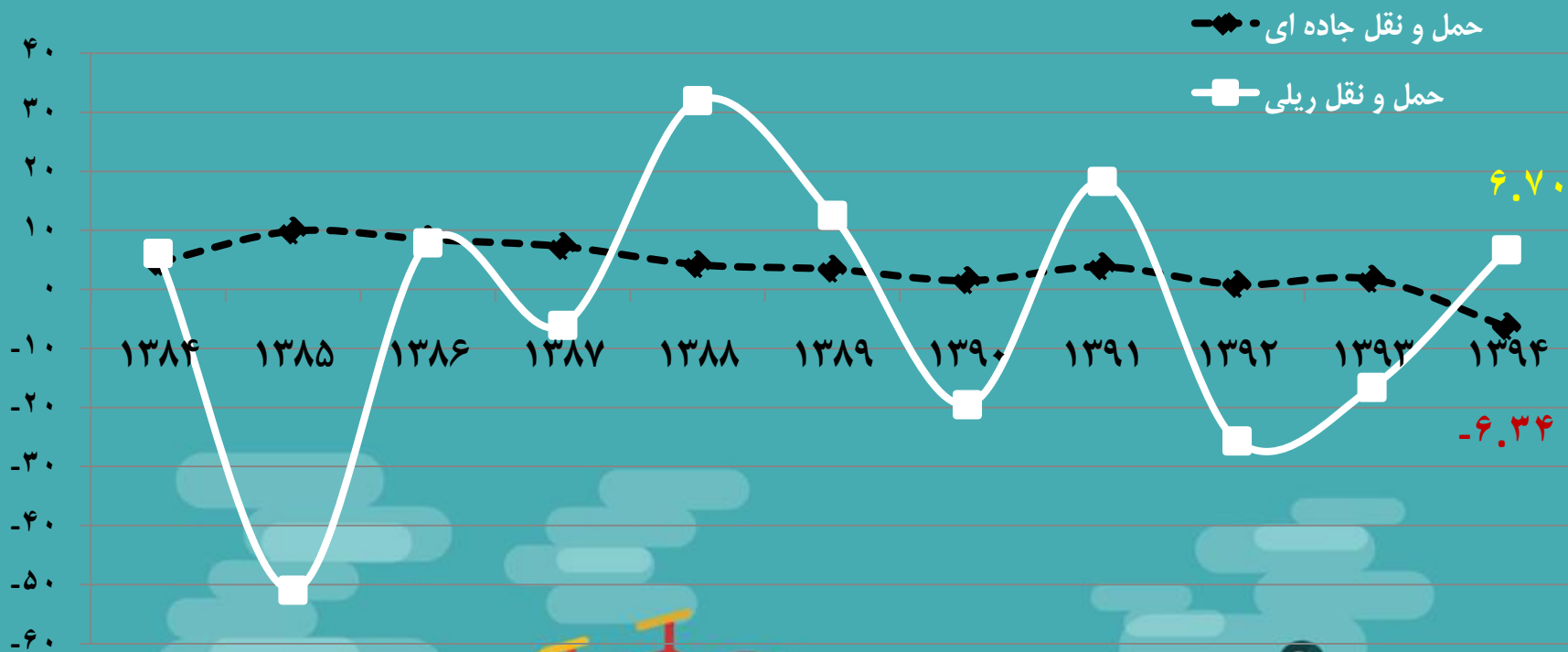

افزایش تصدی گری بخش دولتی در حوزه حمل و نقل دریایی

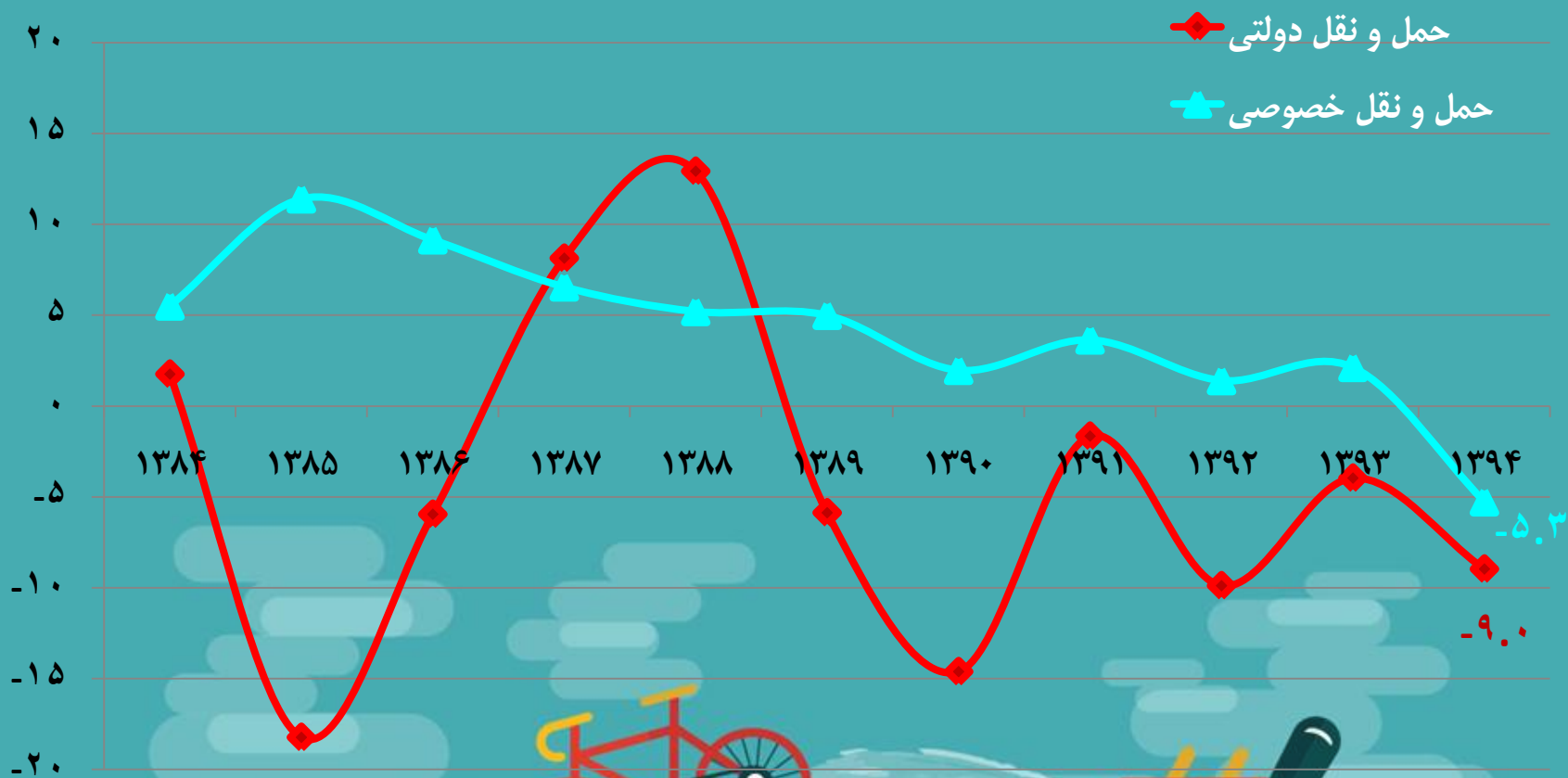
■ حمل و نقل دریایی دولتی ■ حمل و نقل دریایی خصوصی

روند کاهنده ارزش افزوده حمل و نقل جاده‌ای و در مقابل بهبود نسبی حمل و نقل ریلی

رکود حمل و نقل در سال ۱۳۹۴

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۴۴

الف - دولت مکلف است به منظور افزایش ارزش افزوده انرژی و تکمیل زنجیره ارزش و کاهش شدت انرژی «مصرف انرژی برای واحد تولید» در طول اجرای قانون برنامه اقدامات زیر را انجام دهد:

۴- در قالب طرح جامع حمل و نقل کشور نسبت به کاهش مصرف انرژی و کربن در ناوگان حمل و نقل اقدام و از شماره گذاری خودروهایی که شرایط یورو ۴ را ندارند خودداری نماید.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۲

— به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این زمینه و تسریع و تسهیل اجرای طرحها (پروژه‌ها) و افزایش رضایتمندی و اقبال عمومی از خدمات ارائه‌شده در این نوع حمل و نقل:

— الف - سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در احداث و بهره‌برداری از حمل و نقل ریلی درون‌شهری و برون‌شهری مانند سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته تلقی شده و مشمول کلیه قوانین و مقررات مرتبط با سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته خواهد بود.

— ب - مالیات بر ارزش افزوده خدمات حمل و نقل ریلی علاوه بر معافیت‌های مذکور در بند (۱۲) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده با نرخ صفر محاسبه خواهد شد.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۲

پ - وزارت راه و شهرسازی موظف است با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷ و الحاقات بعدی آن و قانون حمایت از سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه‌ای مصوب ۱۳۸۲/۵/۵۲ شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای را با هدف ساماندهی حاشیه شهرها و توسعه امور حمل و نقل ریلی حومه‌ای و ساخت خطوط مستقل حومه‌ای در زیرمجموعه شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران تشکیل دهد. این شرکت با همکاری شهرداری‌های مربوطه متولی کلیه امور حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای در کشور می‌باشد. فعالیت شرکت‌های قطارهای شهری به‌طور مستقل در امور توسعه حمل و نقل ریلی حومه بلامانع است. اساسنامه شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد مشترک سازمان، وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۳

– الف – شرکت مادر تخصصی فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و شرکتهای فرودگاهی وابسته و شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران مشمول مزایای قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰/۷/۷ می‌شوند.

– ب – دولت موظف است از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون نسبت به بازنگری از طریق تمهیدات قانونی و لغو تخفیفات تکلیفی و معافیت در زمینه بهره‌برداری از خدمات ناوبری هوایی، فرودگاهی، نشست و برخاست، خدمات پروازی، واگذاری اماکن و سایر موارد مرتبط و واقعی نمودن نرخ آنها اقدام نماید.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۳

پ - سازمان هواپیمایی کشوری موظف است، به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل هوایی، ترغیب سرمایه‌گذاری در بخش هوایی غیرنظامی، بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و سرمایه‌ها و ارتقای سطح علمی و فنی صنعت هوایی کشور با رعایت اصل حمایت از صنایع داخلی دانش‌بنیان و انتقال فناوری پیشرفته به داخل و همچنین ایجاد اشتغال برای نیروهای تحصیل کرده، برنامه مدونی به منظور تحقق اهداف مشخص شده تهیه و پس از تأیید شورای عالی هواپیمایی کشوری به اجراء بگذارد.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۴

– وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی ضمن حمایت از سازندگان داخلی تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری، خرید خارجی تجهیزات مورد نیاز را به گونه‌ای سازماندهی نماید که ضمن رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به ازای خریدهای خارجی، انتقال فناوری به داخل کشور صورت گیرد به نحوی که تا پایان اجرای قانون برنامه حداقل هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) دانش طراحی و ساخت تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری با کمک و استفاده از نهادهای علمی و فناوری ملی نظیر جهاد دانشگاهی، دانشگاهها و مراکز پژوهشی و شرکتهای دانش‌بنیان داخلی صورت گیرد.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۷

الف - دولت مکلف است به منظور تکمیل و اجرای طرحهای (پروژه‌های) حمل و نقل ریلی، دوخطه کردن مسیرها و احداث خطوط برقی و سریع‌السیر، علاوه بر مشارکت‌های دولتی - خصوصی و افزایش اعتبارات این حوزه در بودجه سالانه، یک درصد (۱٪) منابع حاصل از فروش نفت و گاز سهم دولت را در قالب بودجه سالانه به وزارت راه و شهرسازی اختصاص دهد تا طرحهای حمل و نقل ریلی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته اجراء گردد.

ب - با توجه به قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶/۹/۱۸ به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که در طول اجرای قانون برنامه سهم حمل و نقل ریلی بار حداقل به سی درصد (۳۰٪) و سهم حمل و نقل ریلی مسافر حداقل به بیست درصد (۲۰٪) برسد.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۵۸

– دولت مکلف است نسبت به تضمین تسهیلات و تأمین ناوگان و تجهیزات قطار شهری شهرها و حومه آنها از محل منابع پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی به‌نحوی اقدام نماید که تا پایان اجرای قانون برنامه دوهزار دستگاه واگن و تجهیزات مربوط با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ با اصلاحات بعدی آن به خطوط ریلی شهری اضافه شود. شهرداری‌ها نیز موظفند نسبت به توسعه قطار شهری از محل منابع خود اقدام نمایند.

مواد مرتبط با حمل و نقل در قانون برنامه ششم توسعه

• ماده ۱۰۸

– به منظور ارتقای نظم و امنیت و توسعه پیشگیری و مقابله با جرائم، کنترل مؤثر مرزها و همچنین کاهش تخلفات و حوادث رانندگی اقدامات زیر در طول اجرای قانون برنامه اجراء می‌شود:

– الف - ارتقای نظم و ایمنی حمل و نقل و عبور و مرور؛

- ۲- کلیه معابر اصلی، میادین و بزرگراهها در مراکز استان‌ها و کلان‌شهرها و همچنین جاده‌های اصلی و آزادراهها با نصب، نگهداری و به‌روزرسانی سامانه‌های کنترلی و مراقبتی هوشمند توسط شهرداری‌ها و وزارت راه و شهرسازی تحت پوشش قرار گرفته و این سامانه‌ها و دسترسی لازم آن در اختیار نیروی انتظامی قرار گیرد.

